

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-121>

УДК 657.05

РОЛЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ СИСТЕМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

THE ROLE OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL SYSTEMS IN ENSURING INVESTMENT SECURITY IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

Рижикова Наталія Іванівна

доктор економічних наук, професор,
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3019-8172>

Бірченко Наталія Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент,
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8336-2685>

Богомолів Олексій Олексійович

аспірант,
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8297-2708>

Ryzhikova Natalia, Birchenko Nataliia, Bogomolov Oleksiy
State Biotechnological University

Стаття присвячена актуальним питанням значення обліково-аналітичних систем (ОАС) для забезпечення інвестиційної безпеки в аграрному секторі. У ній аналізується, як ОАС сприяють підвищенню ефективності управління ресурсами, контролю за фінансовими потоками та своєчасному виявленню ризиків. Автори підкреслюють, що надійна інформаційна база, яку забезпечують ці системи, є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Стаття також розглядає вплив ОАС на інвестиційну політику підприємств та їх адаптацію до сучасних умов ринку. Висновки статті акцентують на необхідності впровадження сучасних обліково-аналітичних систем для забезпечення інвестиційної безпеки та підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств в Україні.

Ключові слова: обліково-аналітичні системи, інвестиційна безпека, аграрний сектор, управління ризиками, економічна безпека.

The article is devoted to the topical issues of determining the importance of accounting and analytical systems (AAS) in enhancing investment security in the agricultural sector of Ukraine. The authors investigate how AAS play a crucial role in promoting efficient resource management, monitoring financial flows and timely risk identification. These systems are essential for protecting investments from the various uncertainties that can arise in the agricultural sector. The article emphasises that a reliable information base provided by AAS is fundamental for making sound management decisions. By integrating data from various sources, these systems allow agricultural enterprises to comprehensively analyse their financial performance and assess potential investment opportunities. In addition, the article discusses the components of an AAS, including financial reporting, budgeting and forecasting tools, which together contribute to a more efficient decision-making process. The importance of adapting AAC to modern market conditions cannot be overestimated. The authors note that the introduction of new technologies in accounting and analytical systems not only improves the quality of management decisions but also provides flexibility in responding to changes in the market situation. This is especially true in an unstable environment, when agricultural enterprises face numerous challenges, such as climate change or fluctuations in raw material prices. In addition, the authors emphasise the impact of AAS on the investment policy of agricultural enterprises. They argue that adapting these systems to current market conditions is necessary to increase competitiveness and ensure long-term sustainability. The conclusions emphasise that the introduction of modern accounting and analytical systems is vital not only for

ensuring investment security, but also for improving the overall efficiency of agricultural operations. In conclusion, the paper calls for increased investment in AAS as a strategic priority for Ukrainian agricultural businesses. By using advanced technologies and data analytics, these businesses will be able to better navigate risks and optimise their financial strategies. Ultimately, this will contribute to the stability and growth of Ukraine's agricultural sector, positioning it favourably on both domestic and international markets. In addition, it is important to note that modern AAS can also incorporate elements of artificial intelligence and machine learning to improve data forecasting and analysis. This allows not only to automate information processing but also to obtain valuable insights into trends in consumption and production of agricultural products. Thus, AAS are becoming not only a control and reporting tool, but also a powerful tool for strategic planning and development of agricultural business in Ukraine.

Key words: accounting and analytical systems, investment security, agricultural sector, risk management, economic security.

Постанова проблеми. Проблема обліково-аналітичних систем у забезпеченні інвестиційної безпеки в аграрному секторі України полягає в тому, що існуючі системи часто не відповідають сучасним вимогам управління та аналізу даних. Аграрний сектор стикається з численними викликами, такими як нестабільність фінансової системи, законодавча невизначеність та високий рівень інвестиційних ризиків. Це створює перешкоди для залучення інвестицій і реалізації ефективних інвестиційних проектів.

Обліково-аналітичні системи повинні забезпечувати своєчасний моніторинг фінансових показників, аналіз ризиків і формування адекватних управлінських рішень. Однак, недостатня інтеграція сучасних технологій та відсутність адаптованих методик аналізу даних обмежують їхню ефективність. Крім того, аграрні підприємства часто не мають доступу до якісної аналітичної інформації, що ускладнює процес прийняття рішень.

Також важливо зазначити, що недостатня увага до навчання кадрів у сфері обліку та аналізу даних призводить до низького рівня кваліфікації спеціалістів, що негативно впливає на якість обліково-аналітичного забезпечення. У результаті, це може призвести до втрати конкурентоспроможності аграрних підприємств та зниження їхньої інвестиційної привабливості.

Для покращення інвестиційної безпеки в аграрному секторі України необхідно вдосконалити обліково-аналітичні системи, впроваджуючи сучасні технології та методики, а також забезпечити підготовку кваліфікованих фахівців у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Гострі питання обліково-аналітичних систем у забезпеченні інвестиційної безпеки в аграрному секторі України, показують, що ця тема є актуальною і важливою для розвитку сільського господарства країни. Останні дослідження зосереджені на впровадженні

сучасних технологій та методів управління, які дозволяють покращити ефективність та прозорість фінансових операцій, а також зменшити ризики, пов'язані з інвестиціями. Проблемами обліково-аналітичних систем у забезпеченні інвестиційної безпеки в аграрному секторі України займалися такі науковці, як: Ф. Ф. Бутинець, О. О. Осадча [1], Т. Г. Камінська [2], С. П. Барановська [3] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте багато запитань залишаються недостатньо вивченими і вимагають додаткового опрацювання, зокрема: визначення місця і ролі обліково-аналітичних систем: як ці системи впливають на ефективність управлінських рішень у контексті інвестиційної безпеки? Інтеграція сучасних технологій, які новітні технології можуть бути впроваджені для підвищення ефективності обліково-аналітичних систем в аграрному секторі? Адаптація до змінюваних умов ринку, як обліково-аналітичні системи можуть адаптуватися до динамічних умов ринку? Оцінка ризиків, які методи можуть бути використані для оцінки та управління ризиками інвестицій в аграрний сектор? Вплив на інвестиційну привабливість, як обліково-аналітичні системи впливають на інвестиційну привабливість аграрних підприємств?

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у виявленні ключових факторів, що впливають на інвестиційну безпеку в аграрному секторі України, а також у визначенні ролі обліково-аналітичних систем у цьому процесі. Основні завдання статті включають визначення основних внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на інвестиційну безпеку аграрних підприємств, оцінку взаємодії цих факторів та їхній вплив на інвестиційну привабливість. Крім того, стаття досліджує, яким чином обліково-аналітичні системи можуть бути використані для моніторингу та управління факторами ризику. Стаття має на меті не лише

виявлення ключових факторів, але й формування практичних рекомендацій для покращення інвестиційної безпеки в аграрному секторі України через використання сучасних обліково-аналітичних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аграрний сектор України є важливим компонентом національної економіки, що забезпечує продовольчу безпеку та стабільність. У сучасних умовах, коли аграрні підприємства стикаються з численними викликами, такими як зміни клімату, коливання цін на сировину та політична нестабільність, питання інвестиційної безпеки набуває особливої актуальності. Інвестиційна безпека визначається як стан захищеності інвестицій від ризиків, які можуть призвести до втрат або зниження ефективності їх використання. Обліково-аналітичні системи (ОАС) відіграють ключову роль у забезпеченні цієї безпеки, оскільки вони дозволяють ефективно управляти ресурсами, аналізувати ризики та приймати обґрунтовані рішення.

Обліково-аналітична система підприємства – це впорядкована структура, яка включає в себе методи, процедури та інформаційні технології для збору, обробки та аналізу даних про фінансово-господарську діяльність підприємства. Основною метою ОАС є забезпечення достовірної інформації для прийняття управлінських рішень.

Основні компоненти структури ОАС включають:

- господарський облік:
  - це базовий елемент, що включає в себе реєстрацію всіх фінансових операцій підприємства. Він охоплює облік доходів і витрат, активів і зобов'язань, що дозволяє формувати повну картину фінансового стану підприємства. Важливими аспектами є ведення бухгалтерського обліку, управлінського обліку та податкового обліку, що забезпечує відповідність законодавчим вимогам.
  - аналіз:
    - цей елемент передбачає використання різноманітних методів для оцінки фінансових показників підприємства. Сюди входять порівняльний аналіз, трендовий аналіз, аналіз відхилень та прогнозування. Аналіз даних дозволяє виявити тенденції, проблеми та можливості для покращення діяльності підприємства. Наприклад, аналіз витрат може допомогти виявити неефективні витрати та оптимізувати бюджет.
    - звітність:

- формування звітів є важливим етапом у роботі ОАС. Звіти можуть бути внутрішніми (для керівництва підприємства) та зовнішніми (для інвесторів, кредиторів та контролюючих органів). Звіти можуть включати фінансові звіти (баланс, звіт про прибутки і збитки), управлінські звіти (планові та фактичні показники) і аналітичні звіти (оцінка ринкових умов).

- інформаційні технології:

- сучасні ОАС використовують різноманітні програмні рішення для автоматизації процесів збору та обробки даних. Це можуть бути ERP-системи (Enterprise Resource Planning), CRM-системи (Customer Relationship Management) та спеціалізоване програмне забезпечення для агробізнесу. Інформаційні технології дозволяють інтегрувати дані з різних джерел і забезпечують доступ до аналітичних інструментів для прийняття рішень.

- кадрове забезпечення:

- ефективність роботи ОАС значною мірою залежить від кваліфікації персоналу, який працює з цими системами. Важливо мати фахівців, які розуміють як бухгалтерський облік, так і аналітику даних. Навчання кадрів і підвищення їхньої кваліфікації є необхідними умовами для успішного впровадження та функціонування ОАС.

- контроль і аудит:

- контроль за виконанням фінансових планів і бюджетів є важливою частиною ОАС. Регулярний аудит допомагає виявити помилки та недоліки в обліковій політиці підприємства. Аудит може бути внутрішнім або зовнішнім і забезпечує додатковий рівень перевірки достовірності фінансової інформації. Обидва типи аудиту мають свої особливості, цілі та методи виконання, які важливі для забезпечення інвестиційної безпеки в аграрному секторі [3].

Аудит відіграє ключову роль у забезпеченні інвестиційної безпеки аграрних підприємств, оскільки:

- підвищує прозорість фінансових операцій. Це дозволяє інвесторам краще оцінювати ризики та можливості вкладення коштів.

- допомагає виявити та усунути проблеми. Регулярний аудит дозволяє своєчасно виявляти недоліки у фінансовій звітності та управлінських процесах, що може запобігти більш серйозним проблемам у майбутньому.

- сприяє дотриманню законодавства. Аудит допомагає підприємствам дотримуватися вимог законодавства та регуляторних

норм, що є важливим для уникнення штрафів та санкцій.

Як внутрішній, так і зовнішній аудит є важливими інструментами для забезпечення інвестиційної безпеки в аграрному секторі, оскільки вони підвищують довіру до фінансової інформації та сприяють ефективному управлінню ресурсами [4].

Завдяки інтеграції всіх цих елементів ОАС стає потужним інструментом для підтримки інвестиційної безпеки аграрних підприємств.

Аналіз даних є важливим процесом у багатьох сферах діяльності, включаючи бізнес, науку та соціальні дослідження. Використання систематичного підходу до збору та обробки даних забезпечує точність і надійність отриманих результатів, що є критично важливим для прийняття рішень. Аналіз даних передбачає використання різноманітних методів для оцінки фінансових показників підприємства. Сюди входять:

– порівняльний аналіз. Дозволяє порівнювати фінансові результати підприємства з аналогічними показниками інших підприємств або середньогалузевими значеннями. Це допомагає виявити сильні та слабкі сторони діяльності.

– трендовий аналіз. Використовується для вивчення змін фінансових показників протягом певного періоду. Це дозволяє виявити тенденції, які можуть вплинути на майбутню діяльність підприємства.

– аналіз відхилень. Досліджує різницю між плановими і фактичними показниками. Це допомагає виявити причини відхилень і вжити коригувальних заходів.

– Прогнозування. Включає використання статистичних методів для прогнозування майбутніх фінансових результатів на основі історичних даних. Це дозволяє аграрним підприємствам планувати свої інвестиції та ресурси більш ефективно [5].

Завдяки цим методам керівники можуть отримувати цінну інформацію про динаміку розвитку підприємства та виявляти потенційні проблеми, що, в свою чергу, сприяє забезпеченню інвестиційної безпеки.

Звітність є важливим етапом у роботі обліково-аналітичних систем (ОАС), оскільки вона забезпечує формування та надання інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень. Вона включає в себе збір, обробку та аналіз даних, що відображають фінансові результати діяльності підприємства за певний період.

Обліково-аналітична система формує звітність на основі даних бухгалтерського обліку, які охоплюють всі аспекти фінансової діяльності підприємства. Звіти можуть бути різного формату: від щоденних фінансових звітів до річних звітів про діяльність компанії. Важливо, щоб звітність відповідала вимогам користувачів, зокрема інвесторів, кредиторів та контролюючих органів [6].

Процес формування звітності в ОАС включає кілька етапів. Спочатку здійснюється фіксування фактів здійснення операцій, потім перевірка достовірності інформації, що надходить до аналітичного відділу. На цьому етапі важливо провести внутрішній контроль або аудит, щоб забезпечити правдивість і точність даних.

Аналіз результатів діяльності підприємства здійснюється на основі фінансової звітності. Це дозволяє керівникам виявити тенденції, проблеми та можливості для покращення діяльності. Звіти також можуть містити прогнози на майбутнє, що є критично важливим для стратегічного планування.

Обліково-аналітичні системи повинні забезпечувати користувачів всією необхідною інформацією, що міститься в облікових регістрах та внутрішній звітності. Це створює умови для комплексного оцінювання діяльності підприємства та прийняття обґрунтованих рішень. Таким чином, звітність є невід'ємною частиною обліково-аналітичної системи, яка сприяє підвищенню інвестиційної безпеки аграрних підприємств [7].

Загалом, якість звітності безпосередньо впливає на ефективність управлінських рішень і здатність підприємства залучати інвестиції. Чим точніше і своєчасніше надається інформація, тим більша ймовірність успішного розвитку аграрного бізнесу в умовах сучасних викликів.

Обліково-аналітичні системи допомагають аграрним підприємствам ідентифікувати та аналізувати ризики, пов'язані з інвестиціями. Наприклад, за допомогою аналітичних інструментів можна оцінити вплив зміни цін на сировину або коливання валютного курсу на фінансові результати підприємства. Це особливо важливо в умовах нестабільності ринку, коли швидка реакція на зміни може суттєво зменшити потенційні втрати.

Завдяки ОАС керівники аграрних підприємств отримують достовірну інформацію про фінансовий стан компанії, що дозволяє їм приймати обґрунтовані рішення щодо інвес-

тиційної діяльності. Наприклад, аналіз витрат і доходів може допомогти виявити найбільш прибуткові напрямки діяльності. Крім того, ОАС можуть використовуватися для планування бюджету та прогнозування фінансових результатів, що є критично важливим для залучення інвестицій. Обліково-аналітичні системи відіграють критично важливу роль у забезпеченні інвестиційної безпеки аграрних підприємств. Вони не лише допомагають у зборі та аналізі даних, але й забезпечують прозорість фінансових потоків і контроль за виконанням бюджетів [8].

ОАС також сприяють оптимізації використання ресурсів шляхом моніторингу витрат і доходів у реальному часі. Це дозволяє зменшити витрати та підвищити рентабельність аграрного бізнесу. Наприклад, автоматизація процесу обліку сировини може зменшити витрати на її закупівлю завдяки точному плануванню потреб [9].

Управління ризиками є одним із ключових аспектів інвестиційної безпеки. ОАС дозволяють аграріям оцінювати ризики на етапах планування проєктів і реалізації інвестицій. Наприклад, за допомогою аналітичних інструментів можна моделювати різні сценарії розвитку подій на ринку, що дає можливість своєчасно реагувати на негативні зміни.

Прийняття управлінських рішень також стає більш ефективним завдяки використанню ОАС. Керівники аграрних підприємств отримують доступ до актуальної інформації про стан справ у компанії, що дозволяє їм швидко реагувати на зміни в ринковій ситуації і адаптувати свою стратегію відповідно до нових умов.

Підвищення ефективності використання ресурсів є ще одним важливим аспектом ролі ОАС у забезпеченні інвестиційної безпеки. Завдяки моніторингу витрат і доходів у реальному часі аграрні підприємства можуть оптимізувати свої процеси і зменшити витрати. Це особливо важливо в умовах високої конкуренції на ринку.

Обліково-аналітичні системи також сприяють формуванню стратегічного управління на рівні агропідприємств. Вони дозволяють не лише оцінювати поточний стан справ, але й прогнозувати майбутні результати діяльності на основі різноманітних факторів – економічних, соціальних та екологічних.

Крім того, ОАС забезпечують інтеграцію даних з різних джерел, що дозволяє формувати комплексний підхід до управління підприємством. Це особливо важливо для

аграрних підприємств, які часто працюють з великими обсягами даних про врожайність, витрати на добрива, обробку ґрунту та інші аспекти виробництва [10].

Таким чином, обліково-аналітичні системи стають невід'ємною частиною управлінської структури аграрних підприємств, що забезпечує їхню стійкість та конкурентоспроможність на ринку. Вони допомагають не лише в управлінні поточними фінансовими потоками, але й у стратегічному плануванні та розвитку підприємства в цілому.

Завдяки впровадженню сучасних обліково-аналітичних систем аграрні підприємства можуть не лише підвищити свою ефективність, але й зміцнити свою позицію на ринку, що є критично важливим для забезпечення інвестиційної безпеки в умовах сучасної економіки.

Управління ризиками є одним із ключових аспектів інвестиційної безпеки, оскільки воно дозволяє аграрним підприємствам ідентифікувати, оцінювати та зменшувати ризики, пов'язані з інвестиційною діяльністю. Ризики інвестиційної діяльності можуть виникати з різних джерел, включаючи економічні, політичні, соціальні та екологічні фактори. Ефективне управління ризиками є важливим для забезпечення стабільності і зростання аграрного сектора.

Управління ризиками передбачає систематичний процес, який включає кілька етапів. Першим кроком є ідентифікація ризиків, що може включати аналіз зовнішнього середовища, вивчення ринкових тенденцій та оцінку внутрішніх факторів підприємства. Наприклад, аграрні компанії можуть використовувати SWOT-аналіз (сильні та слабкі сторони, можливості та загрози) для виявлення потенційних ризиків.

Другим етапом є оцінка ризиків, яка передбачає визначення ймовірності їх виникнення та потенційного впливу на фінансові результати підприємства. Це дозволяє аграріям пріоритизувати ризики і зосередитися на тих, які можуть мати найбільший негативний вплив на інвестиційну безпеку [11].

Після оцінки ризиків підприємства переходять до розробки стратегій управління. Це може включати уникнення ризиків (наприклад, відмова від певних інвестицій), зменшення ризиків (впровадження заходів контролю) або передачу ризиків (страхування). Наприклад, аграрні підприємства можуть укладати страхові контракти для захисту від втрат через природні катастрофи або коливання цін на сировину.

Крім того, важливим аспектом управління ризиками є моніторинг і контроль. Це передбачає постійний аналіз ситуації і коригування стратегій у відповідь на нові виклики або зміни в зовнішньому середовищі. Регулярний моніторинг дозволяє своєчасно виявляти нові ризики і адаптуватися до них.

Прийняття управлінських рішень також стає більш ефективним завдяки використанню ОАС. Керівники аграрних підприємств отримують доступ до актуальної інформації про стан справ у компанії, що дозволяє їм швидко реагувати на зміни в ринковій ситуації і адаптувати свою стратегію відповідно до нових умов.

Підвищення ефективності використання ресурсів є ще одним важливим аспектом ролі обліково-аналітичних систем (ОАС) у забезпеченні інвестиційної безпеки аграрних підприємств. ОАС дозволяють агрокомпаніям оптимізувати всі етапи виробництва, що безпосередньо впливає на їхню конкурентоспроможність та фінансову стабільність [12].

Ефективне управління ресурсами передбачає не лише контроль за витратами, але й максимізацію їх використання. Завдяки інтеграції даних з різних підрозділів підприємства, ОАС забезпечують комплексний підхід до аналізу витрат. Наприклад, аграрні компанії можуть використовувати ОАС для моніторингу витрат на добрива, насіння, паливо та інші ресурси в реальному часі. Це дозволяє виявляти неефективні витрати та оперативно вживати заходів для їх зменшення.

Крім того, обліково-аналітичні системи сприяють плануванню та прогнозуванню потреб у ресурсах. Використання аналітичних інструментів для оцінки минулих витрат і врожайності дозволяє агрокомпаніям більш точно планувати закупівлі та уникати надмірних витрат. Наприклад, якщо дані показують, що певний вид добрив не приносить очікуваного результату, підприємство може скоригувати свої закупівлі і зосередитися на більш ефективних варіантах [13].

ОАС також допомагають у визначенні оптимальних технологій вирощування культур. Завдяки аналізу даних про погодні умови, типи ґрунту та інші фактори, аграрії можуть приймати обґрунтовані рішення щодо вибору технологій, які забезпечать максимальний урожай при мінімальних витратах.

Важливим аспектом підвищення ефективності використання ресурсів є автоматизація процесів. ОАС дозволяють автоматизувати облік запасів, що зменшує ймовірність поми-

лок і підвищує швидкість обробки інформації. Це особливо важливо в сезон збору врожаю, коли швидкість реагування на зміни в умовах ринку може стати вирішальним фактором.

Завдяки всім цим аспектам, обліково-аналітичні системи стають потужним інструментом для аграрних підприємств у забезпеченні інвестиційної безпеки. Вони не лише сприяють оптимізації витрат і ресурсів, але й допомагають формувати стратегію розвитку підприємства на основі достовірної аналітики та прогнозів. Таким чином, ефективне використання ОАС може суттєво підвищити конкурентоспроможність аграрних підприємств на ринку та забезпечити їхню фінансову стійкість в умовах невизначеності.

Вивчення міжнародного досвіду впровадження інвестиційної безпеки в аграрному секторі є важливим для розуміння кращих практик, які можуть бути адаптовані в Україні. Аграрний сектор, який є основою економіки багатьох країн, потребує активного залучення інвестицій та ефективного їх використання для забезпечення стабільності та розвитку.

– США: У США аграрний сектор активно використовує інвестиційні програми, які підтримуються державою. Це включає програми субсидій для фермерів, які допомагають зменшити фінансові ризики. Державні органи надають інформацію про ринкові умови, що дозволяє аграріям приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій. Наприклад, програма USDA (Department of Agriculture) пропонує різноманітні фінансові інструменти для підтримки фермерських господарств [14].

– Німеччина: Німеччина має розвинену систему підтримки аграрного сектору через інвестиційні фонди та гранти. Уряд активно стимулює впровадження нових технологій у сільському господарстві, що підвищує продуктивність і знижує ризики. Інвестиції в аграрні стартапи також отримують підтримку через спеціалізовані програми [15].

– Канада: Канада реалізує політику, спрямовану на залучення іноземних інвестицій у сільське господарство через прозорість і стабільність регуляторного середовища. Канада також впроваджує програми страхування врожаю, що допомагає фермерам захиститися від природних катастроф та ринкових коливань [16].

– Австралія: В Австралії аграрні підприємства використовують технології "розумного землеробства", які базуються на зборі даних через сенсори і дрони. Цей підхід дозволяє не лише підвищити продуктивність праці, але й

значно знизити ризики невиправданих витрат завдяки точному моніторингу стану полів і культур [17].

Кейс-стадії успішного впровадження ОАС в інших країнах демонструють позитивний вплив таких систем на загальну продуктивність аграрного сектора. Наприклад, у Канаді фермерські господарства використовують аналітичні платформи для оптимізації ланцюгів постачання та управління запасами продукції [16]. Це дозволяє не лише підвищити ефективність виробництва, але й поліпшити якість продукції завдяки точному контролю за усім процесом від вирощування до реалізації.

Серед основних викликів впровадження ОАС в аграрному секторі можна виділити нестачу кваліфікованих кадрів: багато підприємств стикаються з проблемою недостатньої підготовленості персоналу до роботи з сучасними інформаційними системами. Також варто зазначити високі витрати на впровадження новітніх технологій, які можуть бути значними для малих і середніх підприємств.

Перспективи розвитку ОАС в аграрному секторі України включають впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект і великі дані для аналізу ринку. Зростання

державної підтримки також може стати важливим чинником у розвитку ОАС: держава може запроваджувати програми підтримки для малих і середніх фермерських господарств у впровадженні ОАС.

Державна політика в Україні спрямована на підтримку агробізнесу через різноманітні програми: програма "Доступні кредити" забезпечує державне фінансування для малих і середніх фермерських господарств; субсидії на вирощування сільськогосподарських культур – це державні виплати для підтримки виробників; програми розвитку кооперації сприяють об'єднанню фермерів для спільного ведення бізнесу.

Обліково-аналітичні системи відіграють ключову роль у забезпеченні інвестиційної безпеки аграрних підприємств України. Вони дозволяють ефективно управляти ризиками, приймати обґрунтовані управлінські рішення та підвищувати ефективність використання ресурсів.

Для покращення ситуації в аграрному секторі України необхідно підвищити рівень кваліфікації кадрів, забезпечити доступ до фінансування для впровадження новітніх технологій та сприяти розвитку державної політики щодо підтримки агробізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Осадчая О. О., Павелко О. В. Розвиток обліково-аналітичної системи в умовах цифровізації економіки України. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2021. Т. 2, № 94. С. 162–174.
- Камінська Т. Г. Обліково-аналітичний процес: його зміст стадії. *Наук. вісн. НАУ*. 2002. Вип. 50. С. 313–318.
- Акімова Н. Моделі формування обліково-аналітичної системи фінансової та управлінської звітності на основі інформаційної платформи МСФЗ. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2022. Т. 6, № 47. С. 198–217. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.6.47.2022.3867> (дата звернення: 01.10.2024).
- Дуб Б. С. Система економічної безпеки підприємства: поняття та структура. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2016. № 4 (60). С. 5–18. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/63-2.pdf>
- Іванюта Т.М., Заїчковський А.О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
- Утенкова К., Грищенко А., Механізм економічної безпеки аграрного сектора. *Економіка АПК*: URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/35255/2/NFEPSEV_2021_Utenkova_K-Economic_security_mechanism_104-114.pdf
- Горох О., Остапенко Р., Тихий О. Продовольча безпека України і світу в контексті інноваційного підходу до сталого розвитку економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-31> (дата звернення: 01.10.2024).
- Кашчена Н. Б. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною активністю підприємств торгівлі: теорія, методологія, практика: монографія. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2021. 389 с.
- Мельник Ю., Гнатюк Т., Музика І. Аналіз інвестиційних ризиків у сільському господарстві. *Науковий вісник Миколаївського національного аграрного університету: Серія "Економіка"*. 2021. Випуск 3 (12). С. 23–30.
- Лень В. С. Обліково-аналітична система підприємства: обґрунтування визначення, модель. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 1(5). С. 281–290. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/79179>

11. Поплавська Жанна, Цмоць Оксана. Аналіз методів оцінки ризиків і структура системи раннього попередження та реагування. *Вісник Економіки*. № 4, pp. 83–91. URL: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/66>
12. Яремко І. Й. Обліково-аналітичне забезпечення як інструментарій управління економічним розвитком підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. № 6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-09-02>
13. Савченко І. М., Барановська С. П. Управління інвестиційною безпекою аграрних підприємств. *Економічний вісник НУХТ*. 2020. Т. 20, № 4. С. 56–62.
14. Building a Resilient Food System USDA. URL: <https://www.usda.gov/sites/default/files/documents/usda-fst-building-resilient-food-system-handout.pdf> (accessed: 01.10.2024).
15. Startseite. *BMEL*. URL: <https://www.bmel.de> (accessed: 01.10.2024).
16. Home – Canada.ca. *Canada.ca*. URL: <https://www.canada.ca/en.html> (accessed: 01.10.2024).
17. Regional Investment Corporation. *Department of Agriculture, Fisheries and Forestry*. URL: <https://www.agriculture.gov.au/agriculture-land/farm-food-drought/drought/ric> (date of access: 21.11.2024) (accessed: 01.10.2024).

REFERENCES:

1. Osadchaia O. O., Pavelko O. V. (2021) Rozvytok oblikovo-analitychnoi systemy v umovakh tsyvrovizatsii ekonomiky ukrainy [Development of the Accounting and Analytical System in the Context of Digitalisation of the Ukrainian Economy]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva tapryrodokorystuvannia*. Т. 2, № 94. P. 162–174. (in Ukrainian)
2. Kaminska T. H. (2002) Oblikovo-analitychnyi protses: yoho zmist stadii [Accounting and analytical process: its content stages]. *Nauk. visn. NAU*. Vyp. 50. P. 313–318. (in Ukrainian)
3. Akimova N. (2022) Modeli formuvannia oblikovo-analitychnoi systemy finansovoi ta upravlinskoi zvitnosti na osnovi informatsiinoi platformy msfz [Models for the formation of an accounting and analytical system of financial and management reporting based on the IFRS information platform]. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. Т. 6, № 47. P. 198–217. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.6.47.2022.3867> (accessed: 01.10.2024). (in Ukrainian)
4. Dub B. S. (2016) Systema ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: poniattia ta struktura [Enterprise economic security system: concept and structure]. *Upravlinnia proektamy ta rozvytok vyrobnytstva*. № 4 (60). P. 5–18. Available at: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/63-2.pdf> (in Ukrainian)
5. Ivaniuta T.M., Zaichkovskiy A.O. (2009) Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: navch [Economic security of the enterprise]. posib. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 256 s. (in Ukrainian)
6. Utenkova K., Hryshchenko A., (2021) Mekhanizm ekonomichnoi bezpeky ahrarynoho sektora. *Ekonomika APK*. Available at: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/35255/2/NFEPSEV_2021_Utenkova_K-Economic_security_mechanism_104-114.pdf. (in Ukrainian)
7. Horokh O., Ostapenko R., Tykhyi O. (2023) Prodovolcha bezpeka ukrainy i svitu v konteksti innovatsiinoho pidkhodu do staloho rozvytku ekonomiky [Food security of Ukraine and the world in the context of an innovative approach to sustainable economic development]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-31> (accessed: 01.10.2024). (in Ukrainian)
8. Kashchena N. B. (2021) *Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia ekonomichnoiu aktyvnistiu pidpriemstv torhivli: teoriia, metodolohiia, praktyka: monohrafiia* [Accounting and analytical support of management of economic activity of trade enterprises: theory, methodology, practice]. Kharkiv : Vydavnytstvo Ivanchenka I. S., 389 s. (in Ukrainian)
9. Melnyk Yu., Hnatiuk T., Muzyka I. (2021) Analiz investytsiinykh ryzykiv u silskomu hospodarstvi [Analysis of investment risks in agriculture]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho ahrarynoho universytetu: Serii "Ekonomika"*. Vypusk 3 (12). P. 23–30. (in Ukrainian)
10. Len, V. S. (2021) Oblikovo-analitychna systema pidpriemstva: obgruntuvannia vyznachennia, model [Accounting and Analytical System of an Enterprise: Definition and Model]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, (1(5), 281–290. Available at: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/79179> (in Ukrainian)
11. Poplavska, Zhanna, and Oksana Tsmots. (2008) Analiz metodiv otsinky ryzykiv i struktura systemy ranneho poperedzhennia ta reahuvannia [Analysis of risk assessment methods and structure of the early warning and response system]. *Visnyk Ekonomiky*, no. 4, pp. 83–91. Available at: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/66>. (in Ukrainian)

12. Yaremko I. Y. (2022) Oblikovo-analitychne zabezpechennia yak instrumentarii upravlinnia ekonomichnym rozvytkom pidpriemstva [Accounting and analytical support as a tool for managing the economic development of an enterprise]. *Problemy suchasnykh transformatsii*. Serii: ekonomika ta upravlinnia, (6). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-09-02> (in Ukrainian)
13. Savchenko I. M., Baranovska S. P. (2022) Upravlinnia investytsiinoiu bezpekoiu ahrarnykh pidpriemstv [Management of investment security of agricultural enterprises]. *Ekonomichniy visnyk NUKhT*. T. 20, № 4. P. 56–62. (in Ukrainian)
14. *Building a Resilient Food System USDA*. Available at: <https://www.usda.gov/sites/default/files/documents/usda-fst-building-resilient-food-system-handout.pdf> (accessed: 01.10.2024).
15. Startseite. *BMEL*. Available at: <https://www.bmel.de> (accessed: 01.10.2024).
16. Home – Canada.ca. *Canada.ca*. Available at: <https://www.canada.ca/en.html> (accessed: 01.10.2024).
17. Regional Investment Corporation. *Department of Agriculture, Fisheries and Forestry*. Available at: <https://www.agriculture.gov.au/agriculture-land/farm-food-drought/drought/ric> (accessed: 01.10.2024).